

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΚΑΙ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Τετάρτη 22 Νοεμβρίου 2023, 18:30

Έλια Χατζηπαναγιώτη-Sangmeister

Από την πολυμάθεια του μπαρόκ στη νεωτερική εξειδίκευση:
Ο ιατροφιλόσοφος Ευστάθιος Αθανασίου

Συντονισμός: Παντελής Βουτουρής

Η ομιλία θα διεξαχθεί στο αμφιθέατρο LRC012 της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Οι Επιστημονικές Συναντήσεις / Colloquium του Μεταπτυχιακού Προγράμματος ΝΕΦ
είναι ανοικτές στο κοινό.

Η διάλεξη

Στο κατώφλι του 19^{ου} αιώνα, ο Ευστάθιος Αθανασίου (1766-1831), ένας νεαρός ιατροφιλόσοφος εγκατεστημένος στο Ιάσιο, αλληλογραφεί με τον γερμανό βιβλιοπώλη Σβέτσκε. Οι επιστολές που ανταλλάσσουν και άλλες πηγές – εγγραφές σε φοιτητικά μητρώα και σε λευκώματα φιλίας, μαρτυρίες σε αλληλογραφίες και άρθρα στον τύπο, ταξιδιωτικές αφηγήσεις και προξενικά έγγραφα– αποκαλύπτουν κομμάτια της πορείας του σήμερα άγνωστου Αθανασίου. Φωτίζουν τη διαδρομή του από τον Τύρναβο στη Χάλλη και από

εκεί στη Βιέννη, στο Ιάσιο, στο Παρίσι και στο Λονδίνο· πληροφορούν για τις σπουδές του σε μια εποχή κατά την οποία η Ιατρική συγκροτείται ως μοντέρνα επιστήμη, για τη μύησή του στον τεκτονισμό, στις ιδέες της Γαλλικής Επανάστασης και στη Φιλική Εταιρεία, για τη συγκρότηση της βιβλιοθήκης του –μιας από τις σημαντικότερες στα Βαλκάνια–, τέλος, για τον θάνατό του κατά την επιδημία ασιατικής χολέρας του 1831.

Η ανασύσταση του βίου του αναδεικνύει τον Ευστάθιο σε ένα παράδειγμα αντιπροσωπευτικό για μια ομάδα ιατροφιλοσόφων, φορέων δυτικής παιδείας και μιας κοινωνικά προοδευτικής ιδεολογίας, οι οποίοι έδρασαν κυρίως στις τρεις κρίσιμες δεκαετίες πριν από την Ελληνική Επανάσταση, προωθώντας τη νεωτερική μετάβαση από την πολυμαθία του μπαρόκ στην εξειδικευμένη επιστήμη του 19^{ου} αιώνα. Ο βίος του Ευσταθίου αποβαίνει ένα κόκκινο νήμα που οδηγεί σε δίκτυα λογίων, επιστημόνων και επαναστατών, αποκαλύπτοντας όψεις της ιστορίας των ιδεών και των επιστημών, της μεταφοράς γνώσης και πολιτισμικών προτύπων, της ιστορίας του βιβλίου και της ανάγνωσης, και της πρόσληψης λογοτεχνικών κειμένων. Ένα κόκκινο νήμα μέσα από τον βαλκανικό κόσμο του όψιμου Διαφωτισμού και του πρώιμου Ρομαντισμού.

Η ομιλήτρια

Σπούδασε Βυζαντινή και Νεοελληνική Φιλολογία στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (1988) και πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές (νεοελληνική φιλολογία, ιστορία νοτιοανατολικής Ευρώπης, εθνολογία) στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης, από το οποίο έλαβε και τον διδακτορικό τίτλο της (Ph.D. 1997). Υπήρξε επιστημονική συνεργάτιδα ερευνητικών προγραμμάτων του Κέντρου Νεοελληνικών Ερευνών (Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών/Κ.Ν.Ε., Αθήνα, 1992-1998), και των Institut für Byzantinistik und Neogräzistik και Institut für Romanistik του Πανεπιστημίου Βιέννης (1989, 1994-1996). Δίδαξε στο Rheinische Friedrichs-Wilhelm Universität της Βόννης ως Λέκτορας των Νεοελληνικών Σπουδών (1997-2002) και στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης ως επισκέπτρια Καθηγήτρια (2007). Υπήρξε υπότροφος του Ωνασείου Ιδρύματος (1991) και της Dr. Günther Findel-Stiftung (Wolfenbüttel, 1994) και διετέλεσε Visiting Research Fellow του Πανεπιστημίου του Princeton (2009). Διδάσκει στο Πανεπιστήμιο Κύπρου από το 2002 (από το 2018 ως Τακτική Καθηγήτρια). Έχει λάβει το βραβείο Ελένης και Πάνου Ψημένου της Ακαδημίας Αθηνών (2022). Η έρευνά της εστιάζεται στις εποχές του Διαφωτισμού και του Ρομαντισμού και αφορά ζητήματα λογοτεχνίας, ιστορίας των ιδεών και των εννοιών, πολιτισμικής ιστορίας, εκδοτικής και ιστορίας του βιβλίου. Στα δημοσιεύματά της συγκαταλέγονται οι μονογραφίες: *Η «άδηλος» ιστορία του ιατροφιλοσόφου Ευσταθίου. Επιστήμη και νεωτερικές ιδέες στη Νοτιοανατολική Ευρώπη του όψιμου Διαφωτισμού* (Αθήνα 2021), *Ο τεκτονισμός στην ελληνική κοινωνία και γραμματεία του 18ου αιώνα* (Αθήνα 2010), και *'Graecia Mendax'. Das Bild der Griechen in der französischen*

Reiseliteratur des 18. Jahrhunderts (Βιέννη 2002), οι σχολιασμένες, κριτικές εκδόσεις χειρογράφων Γεώργιος Λασσάνης, *Ἡ Φυλακή, Ταξιδιωτικές Σημειώσεις*, (Αθήνα 2022), Ευγένιος Βούλγαρης, *Ἐκθεσις τῆς Ταυρικῆς Χερσονήσου ἥτοι τῆς λεγομένης Μικρᾶς Ταταρίας*. (Αθήνα 2008), και η δίτομη βιβλιογραφία *Griechenland, Zypern, Balkan und Levante. Eine kommentierte Bibliographie der Reiseliteratur des 18. Jahrhunderts* (Eutin 2006). Επιμελήθηκε επιστημονικά, μόνη ή σε συνεργασία, τους συλλογικούς τόμους: *Λογοκρισία και έλεγχος ιδεών από τις απαρχές της ελληνικής τυπογραφίας έως το Σύνταγμα του 1844* (Αθήνα 2018), *Ταξίδι, γραφή, αναπαράσταση* (Ηράκλειο 2015), *Φαναριώτικα και αστικά στιχουργήματα στην εποχή του νεοελληνικού Διαφωτισμού* (Αθήνα 2013). Έχει δημοσιεύσει πολλά άρθρα στα ελληνικά, γερμανικά και αγγλικά.

<https://www.ucy.ac.cy/dir/el/component/comprofiler/userprofile/ilia>

<https://ucy.academia.edu/JuliaChatzipanagiotiSangmeister>

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Πληροφορίες

Γενικές πληροφορίες για το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Νεοελληνικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου βρίσκονται στη σελίδα:

<https://www.ucy.ac.cy/bmg/programmes-of-study/postgraduate-program-in-modern-greek-philology/?lang=el>

Ειδικότερες πληροφορίες παρέχονται μέσω της Γραμματείας του Τμήματος ΒΝΕΣ (Χριστιάνα Μυλωνά, τηλ. 22894302).

Επιτροπή Προγράμματος

Το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Νεοελληνικής Φιλολογίας εποπτεύεται από Επιτροπή η οποία απαρτίζεται από νεοελληνίστριες και νεοελληνιστές, μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών. Την νυν Επιτροπή απαρτίζουν οι:

- Ρένα Παπαδάκη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας (Συντονίστρια Επιτροπής και Colloquium)
- Ίλια Χατζηπαναγιώτη-Sangmeister, Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας